

Sygn. akt I ACa 408/13

I ACz 612/13

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie, I Wydział Cywilny

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Jolanta Terlecka
Sędzia:	SA Ewa Lauber-Drzazga
Sędzia:	SA Bożena Oworuszko (spr.)
Protokolant	sekr. sądowy Agnieszka Pawlikowska

po rozpoznaniu w dniu 15 października 2013 r. w Lublinie na rozprawie

sprawy z powództwa A. J. (1) i Z. J.

przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Okręgowego w L.- zastępowanemu przez Prokuratorię Generalną Skarbu Państwa

o zapłatę

na skutek apelacji powodów od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 733/11 i zażalenia pozwanego na postanowienie o kosztach procesu zawarte w zaskarżonym wyroku

I. oddala apelację;

II. zmienia zawarte w pkt II rozstrzygnięcie o kosztach procesu w ten sposób, że zasądza od powodów A. J. (1) i Z. J. solidarnie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 600 (sześćset) zł kosztów procesu;

III. zasądza od powodów A. J. (1) i Z. J. solidarnie na rzecz pozwanego Skarbu Państwa - Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa kwotę 570 (pięćset siedemdziesiąt) zł tytułem kosztów postępowania odwoławczego.

I A Ca 408/13 **UZASADNIENIE**

Wyrokiem z dnia Sąd Okręgowy w Lublinie oddalił powództwo A.

i Z. małżonków J., którzy domagali się zasądzenia na swoją rzecz od Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w L. kwoty 4 000 zł. tytułem odszkodowania spowodowanej wydaniem niezgodnych z prawem orzeczeń, co do których nie można było skorzystać ze skargi o stwierdzenie takiej niezgodności. Nie obciążył też powodów kosztami procesu.

Podstawą powyższego rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski:

Powodowie, jako współwłaściciele nieruchomości położonej w Z. wystąpili z wnioskiem o jej zniesienie przez przyznanie im jej na wyłączną własność. Nie zgłosili żadnych innych dodatkowych żądań, określonych w art. 618 § 1 kpc. Uczestnik postępowania o zniesienie współwłasności ich syn A. J. (2) domagał się zniesienia współwłasności przez wyodrębnienie lokali dotychczas przez współwłaścicieli zajmowanych. Uzyskał on postanowieniem z dnia 28 września 2010 r. zabezpieczenia roszczenia poprzez regulację stosunków pomiędzy współwłaścicielami zakazującą wnioskodawcom, a powodom w niniejszej sprawie dokonywania odłączenia, odcięcia lub jakiegokolwiek innego ograniczenia dostawy zasilania energetycznego – gazu i co. Jednocześnie A. J. (2), zajmujący wraz ze swą 4 – osobową rodziną powierzchnię większą niż przypadający mu udział we współwłasności i większą od zajmowanej przez powodów ponosił połowę kosztów zużycia mediów. W ocenie powodów, a wnioskodawców w sprawie działowej, nie było to obciążenie sprawiedliwe i uważali oni, że syna powinien ponosić 60 % kosztów tego rodzaju. Kierując się powyższym złożyli wniosek o zabezpieczenie roszczenia poprzez regulację stosunków pomiędzy współwłaścicielami zmierzający do zainstalowania odrębnych liczników (podliczników) poszczególnych mediów, montażu instalacji gazowej wraz z piecem dwufunkcyjnym, co doprowadziłoby do uzyskania informacji co do rzeczywistych kosztów ich zużycia. Wniosek taki, złożony w dniu 4 lutego 2011 r., został przez Sąd I instancji zwrócony zarządzeniem z dnia 10 lutego 2011 r., bez wzywania do uzupełnienia jego braków formalnych. Rozstrzygnięcie to nie zawierało uzasadnienia, gdyż postanowieniem z dnia 18 lutego odmówiono jego sporządzenia. Uzasadniając z kolei to stanowisko Sąd I instancji powołał się na brzmienie art. 394 § 1 kpc, wskazując, że nie zachodzi zarządzenie o zwrocie nie jest ani żadnym z rozstrzygnięć w nim wymienionych ani nie kończy postępowania w sprawie. Nie podzielił też stanowiska wyrażonego w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2008 r. w sprawie III CZP 65/08. Zażalenie powodów (wnioskodawców w sprawie I Ns 85/11) zostało oddalone postanowieniem Sądu Okręgowego z dnia 29 kwietnia 2009 r. Ponownie z wnioskiem o zabezpieczenie tej samej treści powodowie (wnioskodawcy w sprawie I Ns 58/11) wystąpili w dniu 6 czerwca 2011 r. Motywowali go chęcią ustalenia rzeczywistego rozmiaru mediów, co jest zgodne z celem postępowania działowego i sprawiedliwe, gdyż doprowadzi do tego, że wnioskodawcy nie będą ponosili kosztów utrzymania uczestnika i jego rodziny. Wniosek ten został zwrócony zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2011 r.

W tym stanie faktycznym Sąd I instancji doszedł do przekonania, że powództwo oparte na dyspozycji art. 417 (1) § 2 kc w zw. z art. 424(1)b kpc nie jest uzasadnione. Badając zaś zgodność z prawem kwestionowanych przez powodów orzeczeń doszedł do przekonania, że nie spełniają one tego warunku. Odwołując się do stanowiska orzecznictwa i doktryny wskazał, że niezgodne z prawem są orzeczenia sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo zostało wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Natomiast nie uzasadnia stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem przyjęcie jednej z możliwych wykładni prawa, choćby nawet została ona następnie uznana przez judykaturę za wadliwą. W takim wypadku Sąd działa bowiem w ramach przysługującej mu władzy, dyskrejonalnie. Jednocześnie badając zakwestionowane rozstrzygnięcia Sąd Okręgowy doszedł do przekonania, że złożone przez powodów wnioski o zabezpieczenie były obarczone brakami formalnymi w zakresie uprawdopodobnienia roszczenia i interesu prawnego w żądaniu zabezpieczenia, co oznacza, że uchybiały dyspozycji art. 736 kpc. Nie zachodziły też warunki określone w art. 730 (1) § 1 kpc. Także odmowa uzasadniania powyższych rozstrzygnięć (o zwrocie wniosków) nie narusza reguł z art. 394 kpc. Ostatecznie o bezprawności nie przesądza sprzeczność orzeczenia z uchwałą Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2008 r. w sprawie III CZP 65/08, w której wypowiedziano się za dopuszczalnością zaskarżenia zarządzenia o zwrocie wniosku o zabezpieczenie, a która, jako rozszerzająca,

w ocenie Sądu Okręgowego jest sprzeczna z brzmieniem art. 394 § 1 kpc.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 102 kpc.

Apelację od powyższego wyroku wnieśli powodowie A. i Z. małżonkowie J., zaskarżając go w całości i zarzucając:

1. Naruszenie prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 417 § 1 kc w zw. z art. 736 § 1 kpc, polegające na błędnym przyjęciu, że zwrot wniosku o zabezpieczenie, który nie zawiera braków formalnych i któremu nadano bieg, nie jest działaniem niezgodnym z prawem w stopniu oczywistym oraz w zw. z art. 730(1) § 1 i 2 kpc i art. 755 § 1 kpc, polegający na przyjęciu, że zwrot dwóch wniosków niezawierających braków formalnych wniosków o zabezpieczenie nie jest działaniem rażąco niezgodnym z prawem;
2. Sprzeczność ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego przez przyjęcie, że postulowany sposób zabezpieczenia roszczenia musi być idealnie zgodny z wnioskiem o zabezpieczenie;
3. Naruszenie prawa procesowego mające istotny wpływ na wynik sprawy – art. 328 § 2 kpc przez sporządzenia uzasadnienia nie zawierającego rzeczywistej i pełnej oceny materiału dowodowego zebranego w sprawie odnośnie stwierdzenia konkretnych braków formalnych zwróconych wniosków o zabezpieczenie.

Wskazując na powyższe skarży domagali się zmiany zaskarżonego wyroku i uwzględnienia powództwa po uprzednim dopuszczeniu dowodu z opinii biegłego z zakresu budownictwa celem ustalenia wysokości opłat poniesionych przez powodów za media zużyte przez A. J. (2), ewentualnie uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie jest uzasadniona. Chybione są bowiem zarówno jej zarzuty jak i wnioski. Zaskarżone orzeczenie jest natomiast słuszne i uzasadnione.

Zgodnie z dyspozycją art. 736 § 1 kpc wniosek o udzielenie zabezpieczenia powinien odpowiadać wymaganiom przepisanych dla pisma procesowego, a nadto zawierać:

- 1) wskazanie sposobu zabezpieczenia, a w sprawach o roszczenie pieniężne także wskazanie sumy zabezpieczenia;
- 2) uprawdopodobnienie okoliczności uzasadniających wniosek.

Spełnienie szczególnych wymogów przewidzianych dla wniosku o udzielenie zabezpieczenia jest w postępowaniu zabezpieczającym istotne z uwagi na orzekanie w przedmiocie tego wniosku, co do zasady, na posiedzeniu niejawnym i często jeszcze przed przeprowadzeniem postępowania dowodowego w sprawie, jedynie na podstawie okoliczności przytoczonych przez uprawnionego.

Wskazanie sposobu zabezpieczenia jest konieczne z uwagi na obowiązującą w postępowaniu zabezpieczającym zasadę związania sądu treścią wniosku o udzielenie zabezpieczenia i odpowiada podobnym celom jak dokładne oznaczenie w pozwie dochodzonego żądania (art. 187 § 1 pkt 1 k.p.c.).

Obowiązek uprawdopodobnienia okoliczności uzasadniających wniosek służy zaś nie tylko podobnym celom co przedstawienie uzasadnienia żądania pozwu. Stanowi to bowiem dla sądu podstawę dokonywania oceny w zakresie istnienia przesłanek udzielania zabezpieczenia, określonych w art. 730¹ § 1 k.p.c. W interesie uprawnionego leży zatem nie tylko formalne wypełnienie obowiązku wynikającego z treści art. 736 § 1 pkt 2 k.p.c., po to by uchronić się przed zwrotem wniosku, lecz także rzeczowe przedstawienie faktów uzasadniających udzielenie zabezpieczenia i okoliczności uprawdopodobniających ich istnienie, jako koniecznych przesłanek uzyskania zabezpieczenia.

Wbrew twierdzeniom skarżących takich warunków nie spełniały ich wnioski w tym przedmiocie. Zważyć bowiem należy, że wnioski te, dotyczące regulacji stosunków pomiędzy współwłaścicielami podczas trwania postępowania działowego złożone zostały w szczególnych okolicznościach. **Po pierwsze** powodowie domagali się w tym postępowaniu zniesienia współwłasności nieruchomości przez przyznanie im na własność całej nieruchomości. **Po drugie** nie zgłosili żadnych żądań mających na celu rozliczenie się z drugim współwłaścicielem (A. J. (2)) z tytułu posiadania rzeczy (art. 618 § 1 kpc), a A. J. (2) koszty te ponosił w połowie. **Po trzecie** wniosek o zabezpieczenie złożyli w sytuacji, gdy uprzednio wydane zostało postanowienie zabezpieczające zakazujące im odcięcia, odłączenia lub innego ograniczania dostaw mediów (postanowienie z dnia 28 września 2010 r. k. 7). W tych okolicznościach, zakreślonych przez żądania co do sposobu podziału, braku żądań co do rozliczeń z tytułu posiadania nieruchomości oraz uregulowaniu stosunków pomiędzy współwłaścicielami w opisany wyżej sposób, tym bardziej zgłoszony sposób zabezpieczenia, którym Sąd jest związany, wymagał wskazania okoliczności uprawdopodobniających wnioski. Innymi słowy wskazania celu jaki miał przyświecać takiemu żądaniu regulacji stosunków pomiędzy współwłaścicielami, skoro nie szły za nim inne, dodatkowe żądania, a częściowo koszt zakupu mediów ponoszony był przez drugiego ze współwłaścicieli. Takiego uprawdopodobnienia nie sposób doszukać się w składanych w dniach 4 lutego 2011 r. i 6 czerwca 2011 r. wnioskach, które są z resztą identycznej treści (k. 17 i 26). Zatem z tych już względów formalnych, zwrot tych wniosków był uzasadniony. Ubocznie okoliczności te wskazywane są z resztą w treści uzasadnienia postanowienia Sądu Rejonowego z dnia 18 lutego 2011 r. (k. 20).

Tym niemniej za prawidłowe też uznać należy stanowisko tego Sądu co do braku podstaw dla zaskarżenia zarządzenia o zwrocie wniosku, co znalazło potwierdzenie w rozstrzygnięciu Sądu Okręgowego z dnia 29 kwietnia 2011 r. (k. 23 i nast.). Przytoczona w obydwu orzeczeniach argumentacja jest rzeczowa, logiczna i opierająca się na analizie przepisów prawa, treści uchwały Sądu Najwyższego z dnia 28 sierpnia 2008 r. w sprawie III CZP 65/08.

W żadnej mierze zaś nie można poczytać jej za niezgodne z prawem w rozumieniu art. 417(1) kc. Takimi bowiem są orzeczenia sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć, albo zostało wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Natomiast nie uzasadnia stwierdzenia niezgodności orzeczenia z prawem przyjęcie jednej z możliwych wykładni prawa, choćby nawet została ona następnie uznana przez judykaturę za wadliwą. W takim wypadku Sąd działa bowiem w ramach przysługującej mu dyskrecjonalnie władzy.

Zważywszy, że kwestia zaskarżalności tego rodzaju zarządzeń oraz pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w przytaczanym wyżej orzeczeniu były przedmiotem polemiki – tak aprobującej jak i krytycznej - doktryny prawniczej, nie sposób uznać, by opowiedzenie się za jednym z poglądów można było zakwalifikować jako oczywiste i rażące naruszenie prawa.

Podkreślić bowiem należy, że zaskarżalność zwrotu wniosków o zabezpieczenie nie wynika wprost z żadnego z przepisów. Zatem ni można też konsekwentnie mówić o jakimkolwiek naruszeniu jakiegokolwiek przepisu prawa. Przeciwnie, dopuszczalność ich zaskarżania została wywiedziona z analogii i wnioskowania i zaprezentowana w orzeczeniu Sądu Najwyższego. Można by zatem mówić co najwyżej o niezgodności stanowiska Sądu Rejonowego (a następnie Okręgowego) z nieobowiązującym w tej sprawie poglądem doktryny. Ta zaś niezgodność z pewnością nie wyczerpuje znamion z art. 417(1) kc.

Ostatecznie godzi się wskazać, że nie można zgodzić się z twierdzeniem skarżących, by zarządzenie o zwrocie było źródłem szkody w majątku powodów. Choć nie jest to wyraźnie wyartykułowane, to wydaje się, że powodowie upatrują ją w poniesionych przez nich kosztach utrzymania nieruchomości (media) ponad udział, z jakiego korzystali w porównaniu z drugim współwłaścicielem i jego rodziną i jednocześnie ponad kwotę płaconą z tego tytułu przez A. J. (2). Tak rozumiana szkoda jest wątpliwa, zważywszy, że nie wskazywali oni nawet, by mieli podstawy do twierdzenia, że jakąkolwiek kwotę z tego tytułu mogli uzyskać w postępowaniu działowym,

a na skutek bezprawnego zwrotu wniosku o zabezpieczenie roszczenia jej nie osiągnęli. Wrócić tu należy do akcentowanego już wyżej zgłoszonego przez nich w tym postępowaniu sposobu podziału z jednej strony i braku żądania rozliczeń z art. 618 § 1 kpc z drugiej. Oznacza to, że nie wykazali oni, by mieli szansę na merytoryczne uwzględnienie ich wniosku o zabezpieczenie i uzyskanie takiej regulacji stosunków pomiędzy współwłaścicielami, jak o to wnosili, nawet gdyby uznać, że zwrot wniosku był wadliwy. Nie chodzi tu o bowiem o samo wykazanie przy pomocy opinii biegłych jak wyglądałaby kwestia rozliczeń pomiędzy współwłaścicielami, a o uprawdopodobnienie samych podstaw szkody.

Z tych też wszystkich względów i na zasadzie art. 385 kpc apelacja powodów jako pozbawiona uzasadnionych podstaw podlegała oddaleniu.

O kosztach procesu za II instancję orzeczono na zasadzie art. 98 § 1 i 3 kpc w zw. z art. 391 § 1 kpc.